

SL

SL

SL

EVROPSKA KOMISIJA

Bruselj, 31.1.2011
COM(2011) 18 konč.

**SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMUPARLAMENTU, SVETU, EVROPSKEMU
EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU IN ODBORU REGIJ**

Zmanjševanje osipa kot ključni prispevek k strategiji Evropa 2020

SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMUPARLAMENTU, SVETU, EVROPSKEMU EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU IN ODBORU REGIJ

Zmanjševanje osipa kot ključni prispevek k strategiji Evropa 2020

Osip je zapleten pojav¹, zato je za njegovo zmanjšanje potrebna močna politična zavezanost. To sporočilo preučuje vpliv osipa na posameznike, družbo in gospodarstvo, predstavlja vzroke zanj ter navaja obstoječe in prihodnje ukrepe za obravnavo tega vprašanja., sprejete na ravni EU. Sporočilo spremljata predlog Priporočila Sveta in delovni dokument služb Komisije, ki zagotavljata okvir za celovite pristope politike, ki jih države članice lahko uporabijo pri oblikovanju učinkovite politike za zmanjševanje osipa, ter izčrpne primere dejanskih ukrepov politike.

1. OSIP ZAVIRA PAMETNO, TRAJNOSTNO IN VKLJUČUJOČO RAST

Prihodnost Evrope je v veliki meri odvisna od mladih. Evropska unija namerava s **strategijo Evropa 2020** mladim zagotoviti boljšo podporo in vsestranski razvoj talentov, kar bo koristilo njim samim, gospodarstvu in družbi. Eden izmed krovnih ciljev, ki jih je sprejel Evropski svet, je zmanjšati delež osipnikov pod 10 % in povečati delež mladih s končano terciarno ali enakovredno izobrazbo na 40 %². Boljši učni uspeh mladih prispeva k cilju „pametne rasti“, saj izboljšuje znanja in spretnosti, in cilju „vključujoče rasti“, ker se spoprijema z enim izmed glavnih dejavnikov tveganja brezposelnosti in revščine.

V okviru pobude „**Mladi in mobilnost**“³, ene izmed vodilnih pobud strategije Evropa 2020, je bilo poudarjeno, da je treba izboljšati kakovost in pravičnost izobraževanja in usposabljanja ter mladim zagotoviti boljši dostop do znanj in spretnosti za vseživljenjsko učenje ter do učne mobilnosti. Korenito znižanje števila mladih osipnikov je ključna naložba v prihodnost vsakega izmed teh mladih ter splošno blaginjo in socialno kohezijo EU v prihodnosti.

Z zniževanjem osipa je mogoče podpreti tudi druge cilje strategije Evropa 2020. Zmanjševanje števila osipnikov neposredno vpliva na zaposljivost mladih ter tako prispeva k večjemu vključevanju na trg dela ter doseganju krovnega cilja 75-odstotne stopnje zaposlenosti za oba spola v starosti od 20 do 64 let. Hkrati znatno pomaga pri odpravljanju prikrajšanosti, ki povzroča socialno izključenost velikega števila mladih. Zato je ključ za uresničitev cilja, da se število ljudi, ki so izpostavljeni revščini, zmanjša za 20 milijonov⁴.

Leta 2009 je več kot šest milijonov mladih, in sicer 14,4 % vseh v starosti od 18 do 24 let, opustilo izobraževanje ali usposabljanje z doseženo samo nižjo sekundarno izobrazbo ali manj. Še bolj zaskrbljujoč je podatek, da jih je 17,4 % izmed njih zaključilo le osnovno izobraževanje⁵. Osip je za mlade zamujena življenjska priložnost, za Evropsko unijo kot celoto pa izguba družbenega in gospodarskega potenciala.

---

¹ Izraz „osip“ zajema vse oblike prekinitve izobraževanja ali usposabljanja pred dokončanjem višjega sekundarnega izobraževanja ali enakovrednih oblik v poklicnem izobraževanju in usposabljanju.

² COM(2010) 2020.

³ COM(2010) 477.

⁴ Sklepi Evropskega sveta, 25.–26. marec 2010.

⁵ Eurostat, Anкета o delovni sili (Labour Force Survey, LFS), 2010.

Osip ima na **individualni ravni** doživljenjske posledice za posameznike, saj omejuje njihove možnosti sodelovanja v družbi z družbenega, kulturnega in gospodarskega vidika. Poleg tega povečuje njihovo izpostavljenost brezposelnosti, revščini in socialni izključenosti. Vpliva na njihove življenjske zasluge, blaginjo ter zdravje njih samih in njihovih otrok. Njihovi otroci pa imajo manj možnosti za uspešne učne rezultate.

Trenutna brezposelnost mladih je 20,0 %⁶ in osip neposredno prispeva k temu odstotku. Zaposljivost je močno odvisna od stopnje doseženih kvalifikacij. Leta 2009 je bilo 52 % osipnikov v EU brezposelnih ali zunaj trga dela⁷. Tudi če delajo, zaslužijo manj, imajo velikokrat negotovo zaposlitev in so pogosteje odvisni od socialne pomoči. Redkeje se udeležujejo vseživljenjskega učenja in torej tudi prekvalificiranja. Pomanjkljiva izobrazba lahko povzroča vedno večjo prikrajšanost.

Na **ravni gospodarstva in širše družbe** imajo visoke stopnje osipa dolgotrajne posledice za družbeni razvoj in gospodarsko rast. Osipniki redkeje sodelujejo v demokratičnih procesih in so kot državljani manj aktivni⁸. Za inovacije in rast v visokotehnoloških sektorjih in gospodarstvu na splošno je potrebna usposobljena delovna sila. V okviru „Programa za nova znanja in spretnosti in nova delovna mesta“, vodilne pobude strategije Evropa 2020, je bilo poudarjeno, da je treba okrepiti vlogo ljudi z vseživljenjskim razvijanjem znanj in spretnosti ter povečati udeležbo na trgu dela. **Če bi povprečno stopnjo osipa v Evropi zmanjšali za samo eno odstotno točko, bi evropskemu gospodarstvu vsako leto dali na razpolago potencial skoraj pol milijona dodatne usposobljene mlade delovne sile.**

Povprečna evropska stopnja osipa se je od leta 2000 sicer zmanjšala za 3,2 odstotne točke, vendar napredek ni zadostoval za uresničitev 10-odstotnega cilja do leta 2010, kakor je prvotno določil Svet. Poleg tega se v povprečju skrivajo velike razlike med državami članicami. Sedem držav članic je že doseglo referenčnih 10 %, v treh državah članicah pa stopnja osipa presega 30 %. Glede na relativno uspešnosti držav članic pri zmanjševanju osipa obstajajo vzroki za optimizem. Od leta 2000 so vse razen treh stopnje osipa znižale, pri čemer so nekatere celo znatno napredovale.

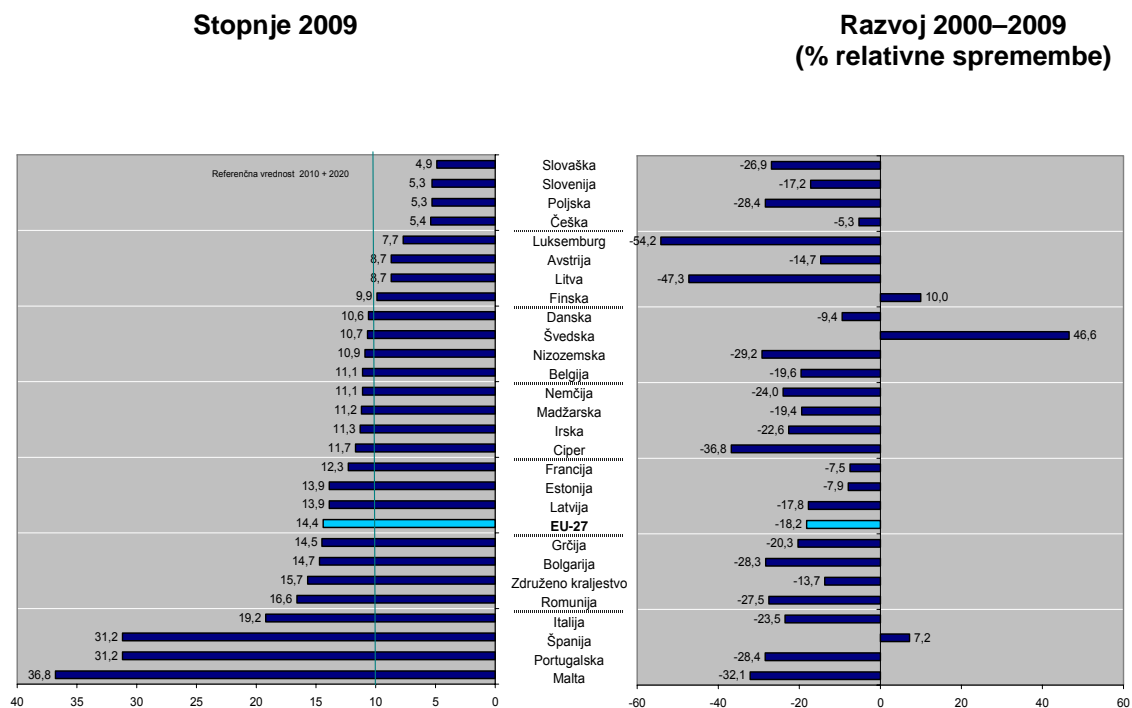
---

⁶ Eurostat, Sporočilo za javnost 162/2010, 29. oktober 2010.

⁷ Eurostat, LFS 2010.

⁸ NESSE (2009), str. 31. Glej tudi Shell „Jugendstudie 2010“ (2010).

Grafični prikaz 1: Odstotek prebivalstva v starosti od 18 do 24 let, ki ima največ nižjo sekundarno izobrazbo ter se ne izobražuje in ne usposablja (2009), ter razvoj 2000–2009⁹

2. OSIP JE POSLEDICA KOMBINACIJE INDIVIDUALNIH, IZOBRAŽEVALNIH IN SOCIALNO-EKONOMSKIH DEJAVNIKOV

Vzroki, zaradi katerih mladi prezgodaj prekinjajo izobraževanje ali usposabljanje, so sicer izredno individualni, vendar je kljub temu možno opredeliti nekaj ponavljajočih se značilnosti. Osip je močno povezan s socialno prikrajšanostjo in nizkimi stopnjami izobrazbe. Za otroke, katerih starši imajo nizko stopnjo izobrazbe in so iz socialno prikrajšanih okolij, je verjetneje kot za ostale kategorije mladih, da bodo izobraževanje ali usposabljanje prekinili pred zaključkom višjega sekundarnega izobraževanja.

Osip še posebej prizadeva nekatere družbene skupine, zlasti tiste iz revnejših socialno-ekonomskih okolij in ranljive skupine, kot so mladi, ki izhajajo iz ustanov javnega skrbstva, ter osebe s telesno ali duševno invalidnostjo ali drugimi posebnimi izobraževalnimi potrebami¹⁰. Ker so mladi iz migrantskih okolij pogosto zgoščeni v nižjih socialno-ekonomskih skupinah, je povprečna stopnja osipa med njimi dvakrat večja od osipa med mladimi domačini (26,4 % proti 13,1 % leta 2009). Stopnja je še večja med Romi, ki so pogosto med socialno najbolj izključenimi člani družbe¹¹. Takšne skupine poleg tega pogosto trpijo zaradi šibkejše družinske podpore, se spopadajo z diskriminacijo v izobraževalnem sistemu in težje dostopajo do neformalnega ali priložnostnega učenja zunaj obveznega šolanja.

⁹ Eurostat, LFS 2010.

¹⁰ „Active inclusion of young people with disabilities or health problems. Background paper“, Evropska fundacija za izboljšanje življenjskih in delovnih pogojev, 2010.

¹¹ Eurostat, LFS 2010.

Na osip vplivajo izobraževalni dejavniki, individualne okoliščine in socialno-ekonomski pogoji. Gre bolj za proces kot za enkratni dogodek. Pogosto se začne že v okviru osnovnega izobraževanja, ko mladi izkusijo prve učne neuspehe in se vedno bolj odtujujejo od šole. Za učence, pri katerih obstaja tveganje prekinitve izobraževanja, so posebej težavni prehodi med šolami in različnimi stopnjami izobraževanja. Neujemanje med učnimi načrti in programi usposabljanja ter potrebami trga dela lahko poveča tveganje neuspešnega izobraževanja, saj učenci nimajo zadostnih možnosti v okviru izbrane izobraževalne poti. Sistemi izobraževanja in usposabljanja pogosto ne zagotavljajo dovolj usmerjene podpore, da bi učenci lahko obvladovali čustvene, socialne ali izobraževalne težave ter nadaljevali izobraževanje ali usposabljanje. Šole se še vedno spopadajo z izzivi, povezanimi z odzivanjem na različne učne stile učencev in pomočjo učiteljem pri obravnavanju spremenljivih potreb skupin z mešanimi učnimi sposobnostmi. Osebnostno prilagojene in prožne učne ureditve so pomembne zlasti za tiste, ki imajo raje „učenje skozi prakso“ in jih zanimajo dejavne oblike učenja.

Osip je tudi vprašanje enakosti spolov, ki zahteva več pozornosti. V EU je 16,3 % dečkov osipnikov v primerjavi z 12,5 % deklic¹². Med obveznim izobraževanjem imajo dečki pogosteje več težav kot deklice pri prilagajanju šolskemu okolju in dosegajo na splošno slabše učne rezultate. Nadpovprečno veliko jih je med invalidnimi učenci (61 %), zanje pa je tudi bolj verjetno, da bodo imeli čustvene in vedenjske probleme ali posebne učne težave (65 %)¹³.

Države članice se pri zmanjševanju osipa spoprijemajo z različnimi izzivi. V nekaterih državah je osip pretežno ruralen pojav, ki se pogosto pojavlja na odročnih območjih in ga je možno povezati z nezadostnim dostopom do izobraževanja. V drugih državah prizadeva večinoma manj privilegirane predele velikih mest. Nekateri regionalni in sezonski trgi dela (npr. turizem, gradbeništvo) lahko mlade spodbujajo k prekinitvi šolanja in zaposlovanju na delovnih mestih s slabimi poklicnimi možnostmi, za katera niso potrebne nobene kvalifikacije. Mnogo mladih prezgodaj prekine izobraževanje ali usposabljanje zaradi razpoložljivosti takšnih delovnih mest in obetov, da bodo z zgodaj zasluženim denarjem izboljšali ekonomski položaj družine ali postali samostojnejši. Nekatero državo se spoprijemajo z visokim osipom na nekaterih poklicnih področjih, druge pa beležijo nizke stopnje osipa, na primer v vajeniških programih¹⁴.

Pri pomoči učencem, pri katerih obstaja tveganje prekinitve izobraževanja, je treba upoštevati vse takšne okoliščine. Vendar le malo držav članic izvaja usklajene in celovite strategije za zmanjšanje osipa. Pobude za boj proti osipu so velikokrat premalo povezane z ostalimi politikami na področju mladine. Tudi posebne težave, značilne za regijo ali ciljno skupino, pogosto niso temeljito preučene.

3. OSIP JE MOGOČE PREPREČITI S SISTEMATIČNIMI IN Z DEJSTVI PODPRTIMI POLITIKAMI

Strategije za boj proti osipu je treba začeti z analizo nacionalnih, regionalnih in lokalnih posebnosti pojava. S podatki je treba preučiti glavne vzroke za osip v različnih skupinah učencev, regij, območij ali šol, kjer je vprašanje osipa še posebej izrazito. Velike razlike med

---

¹² Eurostat, LFS 2010.

¹³ Podatki se nanašajo na leto 2008; SEC(2009) 1616, str. 85.

¹⁴ GHK (2005), „*Study on Early School Leavers, Final Report*“, str. 77, Sally Kendal, Kay Kinder (2005), „*Reclaiming those disengaged from education and learning – a European Perspective*“, str. 15.

stopnjami osipa lahko izpostavijo strukturne težave na nekaterih geografskih območjih ali v izobraževalnih programih.

Za boljše usmerjene ukrepe je treba politike oblikovati na podlagi natančnih informacij, poleg tega pa jih je mogoče stalno prilagajati s pomočjo sistema za spremljanje razvoja osipa na podlagi informacij, kot so individualni vzroki za prekinitev izobraževanja ali usposabljanja¹⁵.

Individualna številka učenca

V Združenem kraljestvu je bila leta 1997 uvedena „enotna številka učenca“ (unique pupil number, UPN), ki omogoča izčrpno analizo in pospešuje učinkovitejše usmerjanje šolske politike tudi na drugih področjih poleg osipa. Druge države so uvedle „individualne številke izobraževanja“ (individual education numbers), ki so zbirke podatkov, osnovane na podatkih o posameznem učencu, ali nacionalne registre učencev (npr. na Nizozemskem, v Nemčiji in Italiji). Za glavna dejavnika uspešnega zmanjševanja osipa na Nizozemskem veljata uvedba „individualne številke izobraževanja“ in spletno spremljanje osipa.

Celovite politike za boj proti osipu je treba osredotočiti na **preprečevanje, intervencijsko ukrepanje in nadomestne ukrepe**.

Cilj **preprečevanja** je preprečiti okoliščine, v katerih se lahko sproži proces, ki povzroča osip. Povečevanje števila otrok v kakovostnih sistemih predšolske vzgoje in varstva je bilo opredeljeno kot eden najbolj učinkovitih ukrepov, da se otrokom zagotovi dober začetek izobraževanja in izoblikuje njihovo odpornost. Vendar je treba izboljšati dostopnost visokokakovostnih storitev na področju predšolske vzgoje in varstva. Med drugimi ukrepi za preprečevanje osipa so sistematična jezikovna podpora za otroke iz migrantskih okolij, politika ukrepov proti segregaciji za večjo socialno, etnično in kulturno raznovrstnost v šolah ter boljše vzajemno učenje in vključevanje ter usmerjena pomoč za prikrajšane šole. Druge možne vzroke za neuspešno izobraževanje je mogoče odpraviti s povečevanjem prehodnosti med izobraževalnimi potmi in zagotavljanjem boljše kakovosti in statusa programov poklicnega izobraževanja.

Cilj **politik za odpravo segregacije** je spremeniti socialno strukturo „prikrajšanih“ šol in izboljšati učni uspeh otrok iz družbeno prikrajšanih okolij z nizkimi stopnjami izobrazbe. Programi za dejavno odpravljanje segregacije na Madžarskem in v Bolgariji so na regionalni ravni izboljšali učne rezultate romskih učencev s podpiranjem šol, ki vključujejo dijake iz romskih okolij ter hkrati spodbujajo kakovost izobraževanja, na primer z izvenšolskimi dejavnostmi in usmerjeno šolsko podporo.

Ukrepi pozitivne diskriminacije, kot so prednostna izobraževalna območja (Ciper) in programi za podporo šolam na prikrajšanih območjih (Francija, Španija), takim šolam zagotavljajo boljšo ponudbo izobraževanj in dodatno podporo za njihove učence ter ustvarjajo inovativna učna okolja, prilagojena njihovim posebnim potrebam. Ukrepi pozitivne diskriminacije se pogosto dopolnjujejo z dejavnim mrežnim povezovanjem in tesnim sodelovanjem vključenih šol.

¹⁵ Vsi primeru politike so vzeti iz delovnega dokumenta služb Komisije „*Reducing Early School Leaving*“ – SEC(2011) 96. Dokument vsebuje dodatne informacije o primerih politike ter podrobnejše informacije o osipu, vzrokih zanj in uspešnih strategijah za njegovo zmanjšanje.

Prožne izobraževalne poti, ki povezujejo splošno izobraževanje, poklicno usposabljanje in prve praktične delovne izkušnje, so namenjene učencem, ki bi jih slabi učni rezultati lahko odvrnili od nadaljevanja izobraževanja in bi se želeli čim prej zaposliti. Na ta način lahko nadaljujejo splošno izobraževanje. S takšnim pristopom je več držav članic (npr. Luksemburg, Italija in Danska) učencem, ki se niso več izobraževali, pomagalo do zaključnega spričevala ter jim omogočilo dragocene in spodbujajoče delovne izkušnje.

Z **intervencijskim ukrepanjem**, ki se osredotoča na težave v zgodnji fazi, se skuša preprečiti, da bi se zaradi teh težav izobraževanje prekinilo. Intervencijski ukrepi so lahko usmerjeni na celotno šolo ali ustanovo za usposabljanje ali pa na posamezne učence, pri katerih obstaja tveganje prekinitve izobraževanja ali usposabljanja. Cilj ukrepov, osredotočenih na šolo v celoti, je izboljšati vzdušje v šoli in oblikovanje spodbudnih učnih okolij. Učinkovita oblika pomoči za učence, izpostavljene tveganju, so lahko sistemi zgodnjega opozarjanja in boljše sodelovanje s starši. Mrežno povezovanje z akterji zunaj šolskega okolja in dostop do lokalnih podpornih mrež sta prav tako pogosto zelo učinkovita načina zagotavljanja primerne podpore. Ukrepi, osredotočeni na učence, zajemajo predvsem mentorstvo in inštruiranje, osebno prilagojene učne pristope ter učinkovitejše usmerjanje in finančno pomoč, kot so nadomestila za izobraževanje. Povečati bi bilo treba vključenost institucij trga dela pri zagotavljanju poklicnega usmerjanja za mlade.

V okviru „**učnih skupnosti**“ se šole dogovorijo o skupni viziji, temeljnih vrednotah in ciljnih šolskega razvoja, kar povečuje zavezanost učencev, učiteljev, staršev in drugih zainteresiranih strani ter spodbuja kakovost in razvoj šol. „Učne skupnosti“ spodbujajo učitelje in učence, da si prizadevajo za boljše rezultate in prevzamejo odgovornost za lasten učni proces. Poleg tega ustvarjajo okoliščine, ki pospešujejo zmanjševanje osipa in pomagajo učencem, izpostavljenim tveganju prekinitve izobraževanja.

Z **mrežnim povezovanjem z akterji zunaj šolskega okolja** lahko šole učinkoviteje pomagajo učencem in se spopadejo z vrsto problemov, zaradi katerih imajo učenci težave, kot so uživanje mamil ali alkohola, pomanjkanje spanca, fizična zloraba ter telesno ali duševno nasilje. Programi, kot je Program za dokončanje šolanja na Irskem, močno podpirajo povezovanje med skupnostmi in sektorji. Šole so povezane z mladinskimi zavodi, centri za socialno delo, lokalnimi razvojnimi agencijami, projektnimi skupinami na področju mamil itd.

Med ukrepi, ki so se izkazali za uspešne v nekaterih državah, na primer na Nizozemskem, so tesnejše **vključevanje regij** v razvoj ukrepov za zmanjševanje osipa na podlagi finančne pomoči in vpeljevanja spodbud. Občine, šole in ustanove skrbstva se lahko same odločajo o ukrepih, ki se bodo izvedli. S pomočjo lokalnih organov se šole lahko oprejo tudi na storitve ustanov skrbstva, policije in sodnih organov.

Namen **odprtih šol**, kakršna je „scuole aperte“ v Neaplju (Italija), je učencem, ki so prekinili izobraževanje, zagotoviti pomoč z množico različnih projektov v povezavi z lokalno civilno družbo. Dejavnosti potekajo izven pouka, udeležujejo pa se jih lahko vsi otroci, vključno s tistimi, ki so redno izobraževanje že prekinili. Takšne dejavnosti so način za ponovno vključevanje teh otrok in tudi mnogih tistih, pri katerih je obstajalo tveganje, da bodo prekinili šolanje.

Z **nadomestnimi ukrepi** v obliki finančne ali druge podpore se zagotavlja izobraževanje ali usposabljanje za tiste, ki so izobraževanje ali usposabljanje prekinili. Namen teh ukrepov je mlade spodbuditi k ponovni vključitvi v redno izobraževanje ali jim omogočiti tako imenovano „drugo priložnost“. Zato se uspešni pristopi v „ustanovah za drugo priložnost“

znatno razlikujejo od običajnih šol, saj rešujejo težave, ki so jih učenci imeli med rednim šolanjem. Vendar dokazi kažejo, da je zaradi negativnih posledic osipa njegovo preprečevanje uspešnejše kot nadomestni ukrepi. Neuspeh, pomanjkljiva samozavest pri učenju in porast težav na socialnem, čustvenem in izobraževalnem področju po prekinitvi izobraževanja zmanjšujejo verjetnost, da bo posameznik uspešno pridobil kvalifikacije ali dokončal izobraževanje¹⁶.

Za **ponovno vključitev v redno izobraževanje** je pogosto potrebno obdobje prehoda med predhodnim neuspešnim šolanjem in uspešnejšim novim začetkom. Programi trajajo od vsaj treh mesecev do enega leta, odvisno od pričakovanj in motivacije udeležencev. Zaradi kompleksnih in večplastnih težav, s katerimi se spopadajo ciljne skupine, so za njihovo ponovno vključitev v izobraževanje ali usposabljanje potrebne alternativne vzgojne in svetovalne metode. Eden izmed dejavnikov uspeha je omogočanje osebno prilagojenega in spodbudnega učnega okolja ter prožnega pristopa, prilagojenega potrebam vseh mladih posameznikov. Programi, kot je „Projektno učenje za mlajše odrasle“ v Sloveniji, prehodni razredi v Franciji ali svetovalni centri SAS v Belgiji, mladim, izpostavljenim tveganju, omogočajo, da postopoma ponovno pridobijo samozavest, nadomestijo zamujeno učno snov in se vrnejo v redno izobraževanje.

Prepogosto se projekti in pobude za zmanjšanje osipa izvajajo vzporedno brez povezav z drugimi pobudami¹⁷. Kljub dokazanemu uspehu je njihov vpliv pogosto omejen na lokalno ali regionalno raven. Ker je zmanjšanje osipa nujna naloga, je treba zagotoviti predvsem prehod od individualnih ukrepov k celoviti politiki boja proti osipu. Posamezne ukrepe takšnih politik je treba prilagoditi konkretnim okoliščinam v državah članicah.

Na podlagi izkušenj držav članic, primerjave podatkov in analitičnega raziskovanja je mogoče sklepati, da sta ključni vprašanji uspešne politike medsektorska narava sodelovanja in celovitost pristopa. Osip ni povezan samo s šolo, zato se je treba z vzroki zanj spopasti na različnih področjih, kot so socialne, mladinske, družinske in zdravstvene politike ter politike lokalnih skupnosti, zaposlovanja in izobraževanja. S spodbujanjem ustvarjalnosti, novih načinov razmišljanja, medkulturnega dialoga in socialne kohezije imajo lahko pri zmanjševanju osipa pomembno vlogo tudi razširjeni koncepti izobraževanja, kot so izobraževanje na področju kulture, sodelovanje s podjetji ali drugimi izvenšolskimi akterji, ter šport.

4. SODELOVANJE NA RAVNI EU POVEČUJE DODANO VREDNOST PRI ZMANJŠEVANJU OSIPA

Države članice so se v okviru strategije Evropa 2020 na najvišji politični ravni dogovorile, da bodo oblikovale **nacionalne cilje** za zmanjšanje osipa, pri tem pa se bodo upoštevali njihovi izhodiščni položaji in nacionalne okoliščine. Vprašanje osipa bo vključeno v nacionalne programe reform (NRP), v katerih bodo države članice opisale strategije in ukrepe za uresničitev nacionalnih ciljev. Nacionalni cilji za zmanjšanje osipa bodo spodbudili razvoj politik na tem področju ter okrepili prizadevanja za učinkovite in uspešne politike. S poročanjem o nacionalnih ciljih na podlagi strategije Evropa 2020 v okviru letnega pregleda rasti bo spremljanje učinkovitosti politik, njihove uspešnosti in pomanjkljivosti dobilo vidnejše mesto.

¹⁶ NESSE (2009), str. 45.

¹⁷ Frank Braun: *Einleitung*, v „*Schulabbrüche und Ausbildungslosigkeit*“, München 2007.

Obstoječi strateški okvir za sodelovanje v izobraževanju in usposabljanju **Izobraževanje in usposabljanje 2020**, njegova orodja in mehanizmi poročanja bodo pospešili izvajanje učinkovitih in uspešnih politik za boj proti osipu. To bo omogočilo izhodišče za poudarjanje napredka držav članic na podlagi razpoložljivih, zanesljivih in primerljivih statističnih podatkov prek Eurostata.

Države članice se bodo pri oblikovanju učinkovitih in uspešnih nacionalnih politik za boj proti osipu lahko oprle na številne ukrepe in orodja za celovit pristop k temi večplastnemu izzivu:

- Namen predloga **Priporočila Sveta o politikah za zmanjševanje osipa**, ki mu je priložen delovni dokument služb Komisije, je spodbuditi države članice k inovativnim pristopom in razvoju strategij, ki bodo imele velik učinek ter dobro razmerje med stroški in koristmi. Predlagano je, da se s Priporočilom vzpostavi skupni evropski okvir za učinkovite in uspešne politike boja proti osipu ter da države članice v skladu z nacionalnimi cilji sprejmejo celovite nacionalne strategije za zmanjševanje osipa do leta 2012.
- V bližnjem **Sporočilu Komisije o predšolski vzgoji in varstvu**, ki naj bi bilo sprejeto leta 2011, bo poudarjeno, da lahko sistemi predšolske vzgoje in varstva pripevajo k vzpostavitvi temeljev vseživljenjskega učenja kot najboljši način boja proti prikrajšanosti v izobraževanju ter tako v veliki meri učinkovito preprečujejo osip. Sporočilo bo predstavilo ključne načine za krepitev kakovosti in dostopnosti predšolske vzgoje in varstva.
- Komisija bo leta 2011 predstavila **Sporočilo o novemu evropskemu programu za vključevanje**, s katerim bo državam članicam pomagala pri njihovih politikah vključevanja. Za pospeševanje boljših učnih rezultatov učencev iz migrantskih okolij bi bilo treba v tem okviru upoštevati tudi potrebo po reševanju vprašanja osipa.
- **Poklicno izobraževanje in usposabljanje** lahko znatno prispevata k preprečevanju osipa med mladimi. Po Sporočilu Komisije „Nova spodbuda za evropsko sodelovanje v poklicnem izobraževanju in usposabljanju v podporo strategiji EU 2020“¹⁸ so se ministri za izobraževanje dogovorili o ambicioznem programu posodobitve poklicnega izobraževanja in usposabljanja, vključno s posebnim ukrepom za zmanjšanje osipa na tem področju.
- Komisija bo v začetku leta 2011 predlagala **referenčno vrednost za merjenje zaposljivosti mladih**. Okrepitev zaposljivosti mladih je ključnega pomena za izboljšanje njihovih možnosti za zaposlitev in prihodnjo poklicno pot ter za njihovo polno vključevanje v izobraževanje in usposabljanje. Z referenčno vrednostjo bo mogoče bolje spremljati položaj ter spodbujati izmenjavo dobrih praks in izkušenj držav članic.
- Za učinkovitejše usmerjanje razvoja politik in pospešitev procesa vzajemnega učenja bo **skupina nosilcev odločanja na evropski ravni**, v kateri bodo zastopane različne države članice, spremljala izvajanje Priporočila Sveta ter pomagala Komisiji in Svetu pri nadziranju razvoja v državah članicah in na evropski ravni. Skupina bo prispevala k opredeljevanju učinkovitih politik in praks za reševanje skupnih izzivov držav članic, podprla izmenjavo izkušenj in pomagala oblikovati boljše usmerjena priporočila politike.

---

¹⁸ COM(2010) 296.

- Poleg tega se bodo nadaljevali **pogovori med ministri in med visokimi uradniki** ter pomembne prireditve, kot so **konference** Komisije ali predsedstva. Takšni dogodki bodo znatno prispevali k tekočim razpravam in spodbudili uporabo učinkovitih novih pristopov in ukrepov politike. Izpostavili bodo dobre prakse v državah članicah in prispevali k boljšemu razumevanju razlik pri doseganju ciljev na nacionalni ravni ter tako podprli prizadevanja držav članic.
- **Program vseživljenjskega učenja** ter **programi na področju raziskav in inovacij** se bodo intenzivneje uporabljali pri spodbujanju eksperimentiranja in inovativnih pristopov k zmanjševanju osipa. To bo omogočilo izmenjavo izkušenj in dobrih praks na ravni ustanov za izobraževanje in usposabljanje ter spodbudilo razvoj učinkovitih in uspešnih podpornih ukrepov za učence, izpostavljene tveganju prekinitve izobraževanja. Med prednostnimi področji financiranja za leto 2011 so zmanjševanje osipa, izboljšanje učnih rezultatov učencev iz migrantskih okolij ter spodbujanje enakost spolov in vključujočih pristopov k učenju.
- **Evropski strukturni skladi**, zlasti Evropski socialni sklad in Evropski sklad za regionalni razvoj, so izjemno pomembni viri financiranja nacionalnih in regionalnih ukrepov za zmanjševanje osipa. S skupnim evropskim okvirom politike, zajetim v Priporočilu Sveta, se bosta povečali osredotočenost in doslednost naložb v okviru evropskih strukturnih skladov, kar bo okrepilo njihovo stroškovno učinkovitost v boju proti osipu.
-